

§ 16

Kulttuuri- ja kirjastojaoston avustuslajit ja arviointiperusteet

HEL 2022-006260 T 02 05 01 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto päivitti avustuslajejaan sekä näitä koskevia ehtoja ja arviointiperusteita liitteen 1 mukaisesti.

Avustuslajit ovat jatkossa seuraavat:

1. taide- ja kulttuuriavustukset, joita ovat
 - a) toiminta-avustukset
 - b) projektiavustukset
2. taiteen perusopetuksen avustukset
3. kehittämisavustukset
4. kulttuurin laitosavustukset

Taide- ja kulttuuripalkinnot ovat jatkossakin Helsingin kulttuuripalkinto, Helsingin kulttuuriteko sekä Helsingin vuoden taiteilija -palkinnot.

Päätös tulee voimaan 1.6.2022.

Erillishauista ja niitä koskevista ehdoista ja arviointiperusteista päätetään erikseen hakukohtaisesti.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat erityissuunnittelija Jenni Peisa ja suunnittelija Ari Tolvanen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kulttuurin edistämisen päällikkö
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Jenni Peisa, erityissuunnittelija, puhelin: 310 20455
jenni.peisa(a)hel.fi

Liitteet

1 Kulttuuri- ja kirjastojaoston avustuslajit ja arviointiperusteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on päättänyt kulttuuripalvelukokonaisuuden palvelustrategian 21.12.2021, § 217. Palvelustrategiatyössä kulttuuripalvelukokonaisuus on määritelty ydintehtävänsä, keskeisimmät palvelujen tuottamisen tavat sekä kehityskohteet. Pohjana työssä käytettiin Helsingin taide- ja kulttuurivisiota: Taide ja kulttuuri Helsingissä 2030.

Avustusten osalta linjattiin, että kulttuurin avustustoiminnan tavoitteena on edistää helsinkiläisten mahdollisuuksia kohdata, kokea, osallistua ja toteuttaa taidetta ja kulttuuria. Tätä tavoitetta toteutetaan tukemalla:

- taiteen ja kulttuurin yhdenvertaista saavutettavuutta
- helsinkiläisten yhteyttä taiteeseen läpi elämän
- taide- ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä
- taiteen ja kulttuurin monimuotoisuutta ja monipuolista tarjontaa
- kaupunkilaislähtöistä taide- ja kulttuuritoimintaa

Päätöksen mukaan toimintaa ohjaa ymmärrys taiteen ja kulttuurin merkityksestä kaupunkilaisten hyvään elämään sekä kaupungin ja kaupunginosien veto- ja elinvoimaan. Kaupungissa tarjolla olevia palveluita arvioidaan kokonaisuutena ja näiden saatavuutta sekä moninaisuutta tasapainotetaan avustuksin.

Erona muihin toimialan avustuksiin, taide- ja kulttuuriavustamisessa korostuu ammattimaisen toiminnan tukeminen. Avustettavaan taiteen ja kulttuurin kenttään kuuluvat taidelaitokset, taiteen vapaa kenttä, ammattitaiteilijat ja työryhmät (pois lukien henkilökohtaiset taiteilija-avustukset), kulttuuriset yhdistykset, omaehtoinen kaupunkikulttuuri, festivaalit, taiteen perusopetus sekä tuotantotilat ja -alustat.

Kehityskohteiksi avustusten kohdalla kirjattiin mm. avustuslajien ja niiden ehtojen selkeyttäminen sekä avustusten arviointiperusteiden ja -menetelmien päivitys. Tässä päätöksessä esitetyt toimenpiteen vastaavat näihin kehityskohtiin.

Taustaa

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on päättänyt kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteiset avustusperiaatteet 14.12.2021, § 202 ja täydentänyt

15.3.2022, § 47 avustusperiaatteita Helsingin kaupunkia velvoittavilla pakotteilla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto on hyväksynyt tarkemmat avustuslajit ja arviointiperusteet edellisen kerran 20.3.2018, § 10, jolloin Helsingin taide- ja kulttuuriavustusjärjestelmä uudistettiin. Aikaisempaan avustusjärjestelmään tehtiin huomattavia uudistuksia ja avustuslajeiksi päätettiin taide- ja kulttuuriavustukset, kehittämisavustukset sekä taide- ja kulttuuripalkinnot.

Arviointiperusteiksi päätettiin taiteellinen laatu, monimuotoisuus ja tasa-arvo, saavutettavuus ja saatavuus, osallisuus ja osallistuminen, toiminnallinen laatu ja toteutus. Lisäksi taide- ja kulttuuriavustusten euromääräisiin avustustasoihin ja hakukäytäntöihin liitettiin näihin linkittyvä porrastus.

Avustuslajien ja arviointiperusteiden edelleen kehittämistä on sittemmin työstyetty useissa kulttuurin avustusvalmistelijoiden työpajoissa vuodesta 2020 alkaen, joissa on käyty läpi myös asiakkailta saatua ja kerättyä palautetta. Toimialalla on lisäksi järjestetty yhteinen avustustoiminnan lean-prosessi.

Samanaikaisesti on valmisteltu myös kaupunkiyhteisen avustusasioinnin sähköisen järjestelmän ja sen lomakkeiden uudistamista, jonka on tarkoitus edetä vuosien 2022 ja 2023 aikana ja jossa pyritään huomioimaan paremmin myös tiedolla johtamisen näkökulmia.

Muutokset avustuslajeihin

Avustuslajien kohdalla on tunnistettu selkiyttämistarvetta. Erityisesti taiteen perusopetus eroaa selvästi muusta taide- ja kulttuuriavustuksilla tuettavasta toiminnasta, ja sitä on tarkoituksenmukaisinta käsitellä omana avustuslajinaan. Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta, jota annetaan eri taiteenlajeissa sekä laajan että yleisen oppimäärän mukaisesti. Helsinki tukee sekä valtionosuutta saavia että valtionosuuksien ulkopuolisia taiteen perusopetusta tarjoavia oppilaitoksia.

Myös kulttuurin laitospavustukset on syytä erottaa omaksi avustuslajikseen. Laitospavustusten piiriin kuuluu pääasiassa konserniohjauksessa olevia toimijoita, eikä avustus ole avoimesti haettavissa.

Taide- ja kulttuuriavustuksia on ollut mahdollista hakea sekä pysyväisluonteiseen että projektimuotoiseen toimintaan. Avustusta näihin on haettu osittain samankaltaisilla hakukäytännöillä, mikä on aiheuttanut

haasteita liittyen jatkuvan ja projektiluonteisen toiminnan välisiin eroavaisuuksiin.

Jaottelusta käytetyt nimitykset ovat myös aiheuttaneet epäselvyyttä. Taide- ja kulttuuriavustusten jakaminen ja nimeäminen toiminta-avustukseksi ja projektiavustukseksi sekä ehtojen erittely tuo jatkossa selkeyttä sekä hakijoille, käsittelyyn että päätöksentekoon.

Muutokset taide- ja kulttuuriavustusten porrastukseen

Taide- ja kulttuuriavustuksia on ollut mahdollista hakea jatkuvassa haussa haettuun avustustasoon sidotun porrastuksen mukaisesti, niin että vähintään 50 000 euron suuruisia avustuksia on kuitenkin voinut hakea vain kerran vuodessa. Koko vuoden toimintaan kohdistuvien toiminta-avustusten kohdalla on kuitenkin perusteltua keskittää avustushakemista ja luopua jatkuvasta hausta kaikissa kokoluokissa. Näin erityisesti hakemusten keskinäinen vertailu mahdollistuu paremmin. Projektiavustusten kohdalla puolestaan jatkuva haku on mielekäs kaikissa kokoluokissa. Erillisestä 50 000 euron rajasta voidaan siis luopua kaikkien taide- ja kulttuuriavustusten osalta.

Taide- ja kulttuuriavustusten porrastuskäytäntö on liittynyt myös edellytykseen avustusperiaatteiden toteutumisesta. Alimmalla alle 5 000 euron tasolla on riittänyt 1-2 perusteen täytyminen kun taas korkeimmalla yli 150 000 euron tasolla haetun summan mukainen avustus on voitu myöntää, mikäli tavoitteita, menettelytapoja, toimintaa ja suunnitelmia jatkuvasti kehitetään kaikkien arviointiperusteiden mukaisesti.

Korkeammille tasoille kirjatut edellytykset ovat kuitenkin osoittautuneet ongelmallisiksi erityisesti toimijoiden erikoistumisen kannalta. Porrastuksen soveltaminen kategorisena ratkaisuna on käytännössä paljastunut taiteen ja kulttuurin moninaisella kentällä yleisemminkin haasteelliseksi ja siitä on perusteltua sellaisenaan luopua.

Muutokset arviointiperusteiden soveltamiseen

Yhteiset arviointiperusteet toimivat jatkossakin hakemusten arvioinnin pohjana avoimesti haettavissa olevissa avustuskategorioissa: taide- ja kulttuuriavustusten toiminta-avustukset, taide- ja kulttuuriavustusten projektiavustukset, taiteen perusopetuksen avustukset sekä kehittämisavustukset.

Kaikkien arviointiperusteiden ei tarvitse täytyä, jotta avustusta voidaan myöntää, mutta avustamista ja avustustasoa arvioidaan suhteessa perusteisiin.

17.05.2022

Yksittäisen hakemuksen arvioinnin lisäksi hakemuksia vertaillaan keskenään ja kokonaisarvioinnissa huomioidaan mm. käytettävissä olevat määrärahat. Arviointiprosessissa huomioidaan myös Helsingin kaupungin avustusten yleisohjeet, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteiset avustusperiaatteet sekä kulloisetkin strategiset linjaukset. Avustukset ovat harkinnanvaraisia.

Muutokset arviointiperusteisiin

Arviointiperusteiden sisällöllisessä päivittämisessä huomioidaan sekä palvelustrategian että toimialan yhteisten avustusperiaatteiden linjaukset ja painotukset. Saavutettavuuden ulottuvuuksia on laajennettu huomioimaan paremmin mm. eri ikäryhmät ja kielet, erilaisten toimijoiden mahdollisuuksia toteuttaa taidetta ja kulttuuria on korostettu ja uutena näkökulmana toiminnan osalta arvioidaan myös ekologisuuden huomioimista.

Toiminnan kehittäminen on myös tuotu lähemmin osaksi arviointiperusteita porrastukseen sidottujen kehittämisvelvoitteiden poistuessa.

Arviointiperusteita ja näitä täydentäviä kysymyksiä on myös uudelleenryhmitelty ja tiivistetty. Aikaisempien arviointiperusteiden kohdalla ilmeni jossain määrin päällekkäisyyttä, jota on pyritty vähentämään. Monimuotoisuuteen, saavutettavuuteen ja osallisuuteen liittyvät näkökulmat on ryhmitelty yhteen.

Samalla joitain näkökulmia on siirretty osaksi joko taiteellisten tai toiminnallisten lähtökohtien arviointia, kuten vaikuttavuus taiteenmuotojen ja sisältöjen monipuolisuuden toteutumisessa sekä toisaalta yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huomioiminen toiminnan järjestämisessä.

Muutokset avustuslajien ehtoihin

Avustuslajien perusmääreet ja ehdot on pyritty jäsentämään ja avaamaan ymmärrettävästi. Palvelustrategian mukaan kulttuuripalvelukokonaisuuksien ei tee palvelua, jota kaupunkiorganisaatiossa tai kansallisella tasolla toteuttaa tai joka on delegoitu jollekin muulle. Esimerkkejä tästä ovat aikuisten avoimen, säännöllisen harrastustoiminnan avustaminen ja henkilökohtaiset taiteilija-apurahat, mitkä on huomioitu avustusten rajauksissa.

Taide- ja kulttuuriavustusten kohdalla kirjataan avustuksella tuettavan ensisijassa ehdoissa määriteltyjen periaatteiden mukaista toimintaa, mutta muunkinlainen toiminta voidaan huomioida täydentävänä toimintamuotona. Tämä mahdollistaa jatkossa paremmin mm. taiteen ja kult-

17.05.2022

tuurin resurssien, kuten tilojen, merkityksen sekä kansanvälisten ulottuvuuksien huomioimisen osana avustamista.

Kehittämisyhteistyössä puolestaan rajataan avustamisen ulkopuolelle valtionosuusjärjestelmän piirissä olevat toimijat, kuten kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto on jo 19.4.2022, § 10 päätöksessään monivuotisten toiminta-avustusten toisen hankekauden yhteydessä linjannut.

Avustuksissa huomioitavat muut linjaukset

Palvelustrategiasta nousee myös joitain muita avustamisessa jatkossa huomioitavia linjauksia, kuten, että kulttuuripalvelukokonaisuus ei lähikohtaisesti tue rahallisesti markkinaehtoisesti itseään kannattelevia kulttuurin muotoja tai toimintaa. Avustuksiin liittyen selvitetäväksi asiaksi on kirjattu myös mm. erilaisten tuotantoalustojen tukemisen periaatteet, joita tullaan työstämään erikseen.

Helsingin kaupungin avustusten yleisohjeista on lisäksi nostettavissa avustuksiin liittyviä linjauksia, jotka voi olla mielekästä tuoda esiin hakijoille avustamiseen liittyvinä ehtoina, vaikka niitä ei ole erikseen kirjattu juuri kyseisen avustuslajin ehtoihin. Tällaisia voivat olla mm. avustuksella tuettavan toiminnan päällekkäiseen rahoitukseen liittyvät kiellot tai se, ettei avustuksilla yleisesti tueta investointeja, kuten käyttöomaisuuden hankintaa.

Avustettavan toiminnan seuranta

Kulttuurin avustusten yhteydessä seurataan kunkin toimintamuodon kannalta olennaisia muuttujia. Taide- ja kulttuuriavustusten toiminta- ja projektiavustusten kohdalla nämä ovat mm. toiminnan määrään, järjestäjään, alueelliseen ja taiteenalojen väliseen jakaumaan, talouteen sekä kohderyhmiin ja yleisöihin liittyviä.

Taiteen perusopetuksen kohdalla seurataan erityisesti opetussuunnitelmien mukaisen toiminnan toteutumista ja tähän liittyviä määriä ja jakaumaa sekä taiteen perusopetuksen kentän kehittymistä. Kehittämisyhteistyössä seuranta painottuu hankkeen tavoitteisiin ja saavutettuihin oppeihin.

Osana seurantaa arvioidaan myös yhteisten arviointiperusteiden toteutumista. Avustuksen käytön seurantaan kuuluvat myös pistokokeina toteutettavat tilinpidontarkistukset ja seurannan prosesseja kehitetään mm. osana kaupunkiyhteisen avustusasioinnin sähköisen järjestelmän uudistusta.

Toimivalta

Kaupungin hallintosäännön, 2 luku, § 15, mukaisesti kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto huolehtii taide- ja kulttuuri-toimintaan sekä kulttuuripolitiikan toteuttamiseen tarkoitettujen avustusten jakamiseen liittyvistä tehtävistä.

Kaupungin hallintosäännön, 17 luku, § 2, mukaisesti kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto päättää jaoston käytettävissä olevien avustummäärärahojen jakamisesta (kohta 3) sekä hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää avustummäärärahojen jakamisesta (kohta 4).

Oheismateriaali:

[Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.12.2021, § 217: Kulttuuripalvelukokonaisuuden palvelustrategia](#)

- liite

Päätöshistoria:

[Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 14.12.2021 § 202: Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteiset avustusperiaatteet](#)

[Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.3.2022 § 47: Täydennys kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteisiin avustusperiaatteisiin koskien Helsingin kaupunkia velvoittavia pakoitteita](#)

[Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuurijaosto 20.3.2018 § 10: Kulttuurijaoston avustusmuodot ja arviointikriteerit](#)

- liite

Esittelijä

kulttuurin edistämisen päällikkö
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Jenni Peisa, erityissuunnittelija, puhelin: 310 20455
jenni.peisa(a)hel.fi

Liitteet

1 Kulttuuri- ja kirjastojaoston avustuslajit ja arviointiperusteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano